

Rolnummer 5485
Arrest nr. 101/2013 van 9 juli 2013

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over de artikelen *25bis* tot *25septies* van het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, zoals ingevoegd bij artikel 41 van het decreet van 17 juli 2008, gesteld door het Hof van Beroep te Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en M. Bossuyt, de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, en, overeenkomstig artikel *60bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter R. Henneuse, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij arrest van 6 september 2012 in zake de cvba « Tecteo » tegen de vzw « Test-Aankoop », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 21 september 2012, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vragen gesteld :

1. « Schenden de artikelen 25*bis* tot 25*septies* van sectie III ‘ Vergoedingsplichten ’ van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, zoals gewijzigd bij het decreet van 17 juli 2008, artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in zoverre zij van toepassing zijn op de eindafnemer, namelijk ‘ elke natuurlijke of rechtspersoon die elektriciteit koopt voor eigen gebruik ’, hetgeen de ‘ consument ’ omvat in de zin van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming, terwijl het voormelde artikel 6, § 1, VI, aan de federale overheid de bevoegdheid voorbehoudt om de algemene regels inzake de bescherming van de gebruiker vast te stellen ? »;

2. « Schenden de artikelen 25*bis* tot 25*septies* van sectie III ‘ Vergoedingsplichten ’ van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, zoals gewijzigd bij het decreet van 17 juli 2008, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre de gebruiker, beschermd door het verbod op onrechtmatige bedingen zoals geregeld bij de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010, waarbij de richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende consumentenbescherming in het Belgisch recht wordt omgezet, die bescherming niet zou kunnen genieten ten opzichte van een beheerder van een elektriciteitsdistributienet wiens verplichtingen zouden moeten worden beoordeeld in het licht van die decretale bepalingen ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de cvba « Tecteo », waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 4000 Luik, rue Louvrex 95;

- de vzw « Test-Aankoop », waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1060 Brussel, Hollandstraat 13;

- de Waalse Regering;

- de Ministerraad.

De cvba « Tecteo », de vzw « Test-Aankoop » en de Waalse Regering hebben memories van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 16 april 2013 :

- zijn verschenen :

. Mr. H. Germain *loco* Mr. J.-D. Franchimont, advocaten bij de balie te Luik, voor de cvba « Tecteo »;

- . Mr. E. Balate, advocaat bij de balie te Bergen, voor de vzw « Test-Aankoop »;
- . Mr. L. Depré en Mr. G. Possoz, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;
- . Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J. Spreutels en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

De vzw « Belgische Verbruikersunie Test-Aankoop » (hierna : de vzw « Test-Aankoop ») heeft een vordering tot staking ingediend tegen de cvba « Tecteo », die handelt in de hoedanigheid van beheerder van een elektriciteitsdistributienet met als doel een einde te maken aan het gebruik, door die vennootschap, van bedingen van de algemene voorwaarden van de cvba « Tecteo » die de artikelen 25*bis* tot 25*septies* van het Waalse decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt overnemen en die de eiseres in strijd acht met, onder meer, de artikelen 2, 28°, 40 en 74 van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming.

Nadat de eerste rechter het verzoek heeft ingewilligd, heeft de cvba « Tecteo » tegen het vonnis hoger beroep ingesteld voor de verwijzende rechter. Die laatste is onder meer van oordeel dat het reglementaire karakter van de in het geding zijnde algemene voorwaarden (waarover het Grondwettelijk Hof zich heeft gebogen in zijn arrest nr. 159/2005 van 26 oktober 2005) niets afdoet aan het mechanisme van de vordering tot staking die toelaat een einde te maken aan een schending van de voormelde wet van 6 april 2010, en aan de bevoegdheid van de burgerlijke rechter om daarvan kennis te nemen.

Hij is van oordeel dat de cvba « Tecteo », ook al is zij een overheidsonderneming, onderworpen is aan de toepassing van die wet van 6 april 2010, aangezien haar activiteit op zich niet ressorteert onder de uitoefening van een bevoegdheid die noodzakelijkerwijs door een overheidsinstantie moet worden verzekerd. Hij verwerpt ook het argument van de cvba « Tecteo » volgens hetwelk het decreet van 12 april 2001 een « *lex specialis* » zou zijn die van de wet van 6 april 2010 zou afwijken : het decreet heeft immers als rechtsaddressaat de eindafnemer, namelijk iedere natuurlijke of rechtspersoon die elektriciteit koopt voor eigen gebruik, hetgeen ruimer is dan de consument die in de voormelde wet wordt beoogd, namelijk iedere natuurlijke persoon die, uitsluitend voor niet-beroepsmatige doeleinden, op de markt gebrachte producten verwerft of gebruikt. Bovendien beoogt het decreet alleen het specifieke element van de vergoeding, zonder een volledige regeling inzake de bescherming van de eindafnemer in te voeren.

De verwijzende rechter stelt vast dat de in het geding zijnde bedingen zich ertoe beperken de bepalingen van het in het geding zijnde decreet over te nemen, zoals het decreet zelf bepaalt (artikel 25*septies*, § 4), en dat de vraag bijgevolg betrekking heeft op de bestaanbaarheid van het decreet met het verbod op onrechtmatige bedingen bepaald bij de wet van 6 april 2010. Het risico van strijdigheid kan niet worden weggenomen door artikel 25*septies*, § 1, van het decreet, dat, terwijl het de eindafnemer toelaat de verantwoordelijkheid van de netbeheerder in het geding te brengen op basis van andere bepalingen dan die van het decreet (zoals artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek), niet het gegeven in het geding brengt dat de bepalingen van het decreet de algemene regeling vormen inzake het gemeen recht van de verantwoordelijkheid en, volgens de parlementaire voorbereiding, zo zijn opgevat dat zij zowel de vergoeding van de benadeelde afnemers als de vrijwaring van de belangen van de netbeheerders door de beperking van de vergoeding mogelijk moeten maken.

Na de in het geding zijnde bedingen uitvoerig te hebben beschreven, is de verwijzende rechter van oordeel dat het niet aan hem staat om de overeenstemming van het decreet met de wet van 6 april 2010 te controleren, noch om na te gaan of dat decreet, rekening houdend met de aan het Waalse Gewest toegekende bevoegdheden, een dergelijke vergoedingsregeling kon vaststellen, terwijl de federale wetgever bevoegd is om de algemene regels inzake consumentenbescherming te bepalen. Het positieve advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State betref in dat opzicht alleen het recht van de burgerlijke aansprakelijkheid en niet het verbruiksrecht.

Hij acht het derhalve nodig aan het Hof de twee hiervoor weergegeven prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepalingen

A.1. De cvba « Tecteo » herinnert aan de feiten van de zaak en wijst erop dat zij een beheerder is van een elektriciteitsdistributienet, waarbij zij zich bezighoudt met het aspect « aansluiting » en niet met het aspect « facturering van het verbruik ». Zij beschikt over een monopolie op het grondgebied dat haar is toegekend voor de distributie van elektriciteit en voert een opdracht van openbare dienst uit. De « Commission wallonne pour l'énergie » (Waalse Commissie voor Energie, hierna : « CWaPE »), die met name belast is met een algemene opdracht inzake toezicht en controle, heeft een « reglement van aansluiting op het laagspanningsnet voor de distributie van elektriciteit » goedgekeurd dat is opgesteld met de medewerking van de netbeheerders van het Waalse Gewest en dat de artikelen 25bis tot 25septies van het in het geding zijnde decreet overneemt, zoals artikel 25septies van dat decreet dat voorschrijft.

Zij betwist de toepassing van de wet van 6 april 2010 « betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming » op de distributienetbeheerders. Zij wijst erop dat zij een aan haar toevertrouwde wettelijke opdracht van algemeen belang vervult, zodat zij, daar zij niet handelt als een onderneming, niet valt onder het toepassingsgebied van die wet; de parlementaire voorbereiding ervan bevestigt dat de overheidsinstellingen ondernemingen zijn voor hun activiteiten die geen deel uitmaken van hun wettelijke opdracht van algemeen belang. Artikel 6 van het decreet van 12 april 2001 bepaalt echter dat de distributienetbeheerder een publiekrechtelijke rechtspersoon is en het beheer van een dergelijk net is een bevoegdheid die typisch is voor een overheidsinstelling. De in het geding zijnde activiteit wordt gereguleerd door bijzondere bepalingen die de wet van 2010 buiten toepassing laten.

A.2. De Ministerraad herinnert aan de feiten van de zaak en aan de context van het decreet van 12 april 2001 en van het decreet van 17 juli 2008 dat dat eerste decreet heeft gewijzigd en waaruit de in het geding zijnde bepalingen voortvloeien. Dat laatste decreet wil de rechten van de afnemers op het vlak van de kwaliteit van de dienstverlening versterken en voert mechanismen in om die afnemers te vergoeden. Het belet de toepassing van andere gemeenrechtelijke vergoedingsmechanismen niet.

A.3. De Waalse Regering herinnert eveneens aan de feiten van de zaak en aan de context van de in het geding zijnde bepalingen. Zij wijst erop dat de wet van 6 april 2010, die de richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 omzet, een lijst bevat van 33 bedingen en voorwaarden die « in elk geval onrechtmatig » en dus nietig zijn (artikel 74). Het decreet van 12 april 2001 regelt de gewestelijke elektriciteitsmarkt en voorziet in de taken en verplichtingen van de distributienetbeheerders.

A.4. De vzw « Test-Aankoop » voert aan dat de artikelen 73 en volgende van de wet van 6 april 2010 van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de consument en de distributienetbeheerder, daar die laatste een onderneming is in de zin van die wet, zoals in de arresten nrs. 55/2011 en 192/2011 is beslist.

In haar memorie van antwoord voegt zij in dat opzicht eraan toe dat de rechtsleer het reeds erover eens was dat de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, thans vervangen bij de wet van 6 april 2010, van toepassing was op de reglementaire voorwaarden in de overheidssector van de energiedistributie. Die wet is, door gebruik te maken van het begrip « onderneming » (artikel 2, 1°) om het toepassingsgebied ervan te definiëren, zeker van toepassing op de netbeheerders en op hun algemene voorwaarden, aangezien de onderneming moet worden gedefinieerd als een onafhankelijke en duurzame organisatie die goederen of diensten produceert of verdeelt met behulp van materiële of immateriële middelen. De rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie gaat in dezelfde richting aangezien het ervan uitgaat dat het juridisch statuut van de betrokken entiteit verschillend is. Hoewel het juist is dat de parlementaire voorbereiding van de wet van 6 april 2010 de activiteiten van die instellingen die deel uitmaken van hun wettelijke opdracht van algemeen belang uitsluiten van het toepassingsgebied van de wet, is het toch zo dat die overweging aansluit bij de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, dat beslist dat de uitoefening van de prerogatieven die typisch prerogatieven van de openbare macht zijn, geen economisch karakter vertoont. Dat is niet het geval voor de activiteit van een distributienetbeheerder die volgens de richtlijn 2003/54/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels geen overheidsinstelling moet zijn. Artikel 2, onder c), van de richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten maakt het ook mogelijk aan te nemen dat de cvba « Tecteo » een onderneming is en het gegeven dat zij beschikt over een monopolie, dat haar algemene voorwaarden zijn onderworpen aan de goedkeuring van een autonome instelling en dat de consument de netbeheerder niet kan kiezen, verandert daar niets aan.

Mocht twijfel blijven bestaan over de toepassing, op de in het geding zijnde contractuele relatie, van artikel 73 van de wet van 6 april 2010 en bijgevolg van de richtlijn 93/13/EEG, zou het Grondwettelijk Hof aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag moeten stellen :

« Doet het feit, voor een distributienetbeheerder, dat hij niet vrijelijk is gekozen door zijn medecontractant-consument, hem ontsnappen aan de toepassing van de richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, terwijl het nochtans wel degelijk gaat om een ‘ verkoper ’ in de zin van artikel 2, onder c), van die richtlijn ? ».

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

A.5.1. De cvba « Tecteo » voert aan dat er geen schending kan zijn van artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, aangezien, krachtens artikel 6, § 1, VII, van diezelfde wet, alleen de gewesten bevoegd zijn voor de gewestelijke aspecten van de energie en in elk geval voor de distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 000 volt. Zij zijn dus bevoegd om bepalingen aan te nemen zoals die welke in het geding zijn, bijvoorbeeld om een recht in te voeren op de minimumlevering van elektriciteit (arrest nr. 14/93 van 18 februari 1993) of een recht op een minimumhoeveelheid drinkwater (arrest nr. 36/98 van 1 april 1998). In zijn advies dat aan het in het geding zijnde decreet voorafgaat, heeft de Raad van State rekening gehouden met de bevoegdheid van de federale Staat inzake burgerlijk recht, maar heeft hij gemeend dat het Gewest de in het geding zijnde bepalingen vermocht aan te nemen op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen; hij achtte het, terecht, niet noodzakelijk zich vragen te stellen bij de bevoegdheid van het Waalse Gewest in het licht van de bevoegdheid inzake consumentenbescherming.

A.5.2. Zij herinnert daarnaast eraan dat de in het geding zijnde decretale bepalingen de richtlijn 2003/54/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 96/92/CEG omzetten.

A.5.3. De vzw « Test-Aankoop » voert aan dat artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, door aan de federale overheid de bevoegdheid toe te kennen om de « algemene » regels inzake consumentenbescherming vast te stellen, impliciet aan de gewesten de bevoegdheid verleent om « bijzondere » regels in die aangelegenheid aan te nemen, zoals de artikelen 25bis tot 25septies van het in het geding zijnde decreet. Die regels moeten in overeenstemming zijn met het door de federale overheid vastgestelde algemene kader. Te dezen schenden de decretale bepalingen het voormelde artikel 6, § 1, VI, niet.

A.5.4. De Ministerraad en de Waalse Regering zijn van mening dat het begrip « eindafnemer » in de zin van het in het geding zijnde decreet het begrip « consument » omvat in de zin van de wet van 6 april 2010. Zij herinneren eraan dat de gewesten bevoegd zijn om de regels inzake de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt aan te nemen, dat de federale Staat bevoegd is om de algemene regels inzake consumentenbescherming vast te stellen, maar dat artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen de gewesten toelaat om, onder de daarin bepaalde voorwaarden, wetgevend op te treden in de aangelegenheden waarvoor zij niet bevoegd zijn. De Raad van State heeft aanvaard dat dit het geval was voor de in het geding zijnde vergoedingsstelsels ten aanzien van het recht van de burgerlijke aansprakelijkheid dat onder de federale Staat ressorteert.

A.5.5. De Ministerraad is van mening dat op analoge wijze zou kunnen worden geredeneerd wat betreft de gewestelijke bevoegdheid ten aanzien van het recht van de consumentenbescherming, maar verkiest te wachten op het standpunt van de Waalse Regering om een definitief standpunt in te nemen.

A.5.6. De Waalse Regering voert aan dat de redenering van de Raad van State waarnaar in A.5.4 wordt verwezen, *mutatis mutandis* kan worden gevolgd in de onderhavige zaak. Het gebruik van de impliciete bevoegdheden is verantwoord door (1) het feit dat de verplichting voor de distributienetbeheerder om de eindafnemer te vergoeden, zich leent voor een gedifferentieerde behandeling; de distributie en het vervoer van elektriciteit waren een geregionaliseerde aangelegenheid en de beheerder is verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van het net teneinde de veiligheid en de continuïteit van de voorziening te verzekeren. Die verplichtingen zijn hem opgelegd bij de voormelde richtlijn 2003/54/EG; (2) het feit dat de in het geding zijnde bepalingen noodzakelijk zijn gelet op de moeilijkheid, voor de eindafnemer, om een fout vanwege de netbeheerder aan te tonen inzake de overeenkomstigheid of de regelmatigheid van de leveringen. Ondanks de liberalisering van de elektriciteitsmarkt is de sector zeer geregulariseerd: de Waalse Regering kan de netbeheerder aanwijzen zodat de eindafnemer zijn beheerder niet kan kiezen. De eindafnemer moet derhalve kunnen worden vergoed en de vergoedingsplicht vloeit voort uit de verplichtingen die de voormelde richtlijn aan de beheerder oplegt. De richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 « betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG », die in het Waalse recht nog moet worden omgezet, bevat dezelfde bepaling; (3) het feit dat de in het geding zijnde bepalingen op zeer marginale wijze inbreuk maken op de federale bevoegdheid: de artikelen 25*bis* en volgende van het decreet beletten niet de toepassing van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, dat door de consument kan worden aangevoerd wanneer diens nadeel niet zou worden vergoed op basis van het decreet. Dat laatste beperkt zich ertoe de bij de wet van 6 april 2010 bepaalde verplichtingen inzake informatie en onrechtmatige bedingen te preciseren en aan te vullen.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

A.6.1. De cvba « Tecteo » is van mening dat de verwijzende rechter, door aan het Hof een vraag te stellen over een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door de in het geding zijnde bepalingen om reden dat de consument geen aanspraak zou kunnen maken op de bescherming bestaande in het bij de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010 bepaalde verbod op de onrechtmatige bedingen, hier lijkt aan te nemen dat die wet niet van toepassing is.

Zij voert aan dat de gelijkheid niet verbroken kan zijn, terwijl één van de voornaamste doelstellingen van het decreet van 17 juli 2008, waaruit de in het geding zijnde artikelen 25*bis* tot 25*septies* voortvloeien, de consumentenbescherming was. Die bepalingen zijn specifieke maatregelen om de gebruikers van de distributienetten te beschermen, onder meer met het oog op « faciliteiten inzake vergoeding ». Bovendien belet artikel 25*septies* niet de toepassing van andere wetsbepalingen die het mogelijk maken de aansprakelijkheid van de beheerder in het geding te brengen.

In haar memorie van antwoord voegt zij eraan toe dat de richtlijn 93/13/EEG, die door de vzw « Test-Aankoop » wordt aangevoerd, in artikel 1, 2°, ervan, de contractuele bedingen waarin dwingende wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn overgenomen, van zijn toepassingsgebied uitsluit.

A.6.2. De vzw « Test-Aankoop » voert aan dat de wet van 6 april 2010 een « algemene regel » inzake consumentenbescherming vormt in de zin van artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen; de gewesten dienen zich daarmee dus in overeenstemming te brengen, temeer daar die wet de omzetting is van de voormelde richtlijn 93/13/EEG, die primeert op de normen van het Belgische recht, met inbegrip van de Grondwet. Dat ontkennen, zou een discriminatie onder consumenten inhouden naargelang zij een relatie aangaan met een distributienetbeheerder dan wel met een andere onderneming. Het decreet sluit daarnaast de toepassing van de wet van 6 april 2010 niet uit en verbiedt overigens de distributienetbeheerder niet om in zijn reglementen en aansluitingsovereenkomsten afwijkende bedingen op te nemen die de consument beter beschermen. De in het geding zijnde bepalingen zijn dus bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.6.3. In zijn memorie van antwoord voegt de vzw « Test-Aankoop » eraan toe dat het verschil in behandeling niet kan worden verantwoord, zoals de Ministerraad aanvoert, door het gegeven dat de consumenten zich in verschillende gewesten bevinden en bijgevolg aan verschillende regels kunnen worden onderworpen : de wet van 6 april 2010, die de richtlijn 93/13/EEG in de Belgische rechtsorde omzet, is immers van toepassing in de drie gewesten van het Rijk.

A.6.4. De Ministerraad is van mening dat de prejudiciële vraag, hoewel de met elkaar vergeleken categorieën van personen daarin niet uitdrukkelijk worden geïdentificeerd, betrekking heeft op een verschil in behandeling tussen, enerzijds, de consument die de bescherming zou kunnen genieten die, met het verbod op de onrechtmatige bedingen ten aanzien van een beheerder van een elektriciteitsdistributienet, wordt geboden door de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010, en, anderzijds, de consument die deze bescherming niet zou kunnen genieten ten aanzien van een beheerder van een elektriciteitsdistributienet wiens verplichtingen zouden moeten worden beoordeeld in het licht van de bepalingen van het in het geding zijnde decreet. Daarmee gaat de prejudiciële vraag uit van een verkeerde veronderstelling, volgens welke er een tegenstrijdigheid zou bestaan tussen de toepassing van de bij het in het geding zijnde decreet bepaalde vergoedingsstelsels en de bepalingen betreffende de onrechtmatige bedingen van de wet van 6 april 2010. Niets verbiedt echter dat een consument die onder het toepassingsgebied van het decreet valt, een zaak aanhangig maakt bij een rechter teneinde het onrechtmatige karakter van de bedingen van een met de netbeheerder gesloten overeenkomst te laten vaststellen, zoals de vzw « Test-Aankoop » overigens heeft gedaan in het onderhavige geval, dat aanleiding heeft gegeven tot de saisine van het Hof. Dat is immers wat artikel 25septies, § 1, van het in het geding zijnde decreet mogelijk maakt.

Ten slotte heeft het Hof aanvaard dat de autonomie van de deelentiteiten hen toelaat regels aan te nemen die specifiek voor hen zijn en die, gelet op de bevestiging van het federale gegeven, verschillen in behandeling kunnen invoeren onder de adressaten van dergelijke regels die van toepassing zijn op eenzelfde aangelegenheid in de verschillende gemeenschappen en gewesten, zonder dat die verschillen in behandeling een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet teweegbrengen.

A.6.5. De Waalse Regering is van mening dat de eindafnemers van een distributienetbeheerder zich in een andere situatie bevinden dan die van de bij de wet van 6 april 2010 beoogde consumenten, omdat de eerstgenoemden de distributienetbeheerder niet kunnen kiezen.

In ondergeschikte orde voert zij aan dat, zelfs indien de situatie van beide vergelijkbaar zou zijn, er geen verschil in behandeling zou zijn. Het decreet legt, door een vergoedingsplicht in te voeren, vereisten inzake de kwaliteit van de dienstverlening op; het voorziet in een evenwichtige regeling die steunt op een forfaitaire tegemoetkoming na afloop van een vereenvoudigde administratieve procedure en op de mogelijkheid om een beroep te doen op het gemeen recht van de burgerlijke aansprakelijkheid. De wet van 6 april 2010 beperkt zich ertoe de onrechtmatige bedingen te verbieden, zonder op positieve wijze bedingen op te leggen. De bedingen van het decreet vormen geenszins onrechtmatige bedingen, aangezien geen enkele daarvan is opgenomen in de lijst van bedingen die « in elk geval [als] onrechtmatig » worden beschouwd door artikel 74 van de wet van 6 april 2010 en aangezien zij de toepassing van andere bepalingen die het mogelijk maken de aansprakelijkheid van de distributienetbeheerder in het geding te brengen, niet verbieden. Zij leggen die laatste een vergoedingsplicht op die, bij een onderbreking van de levering, verschuldigd is, zelfs bij ontstentenis van een fout.

De artikelen 77 en 78 van de wet van 6 april 2010 voorzien in een Commissie voor onrechtmatige bedingen die waakt over de naleving van de bij de wet opgelegde voorwaarden, terwijl artikel 43 van het decreet een Waalse Commissie voor Energieregulering (« CWaPE ») opricht die, met name, toezicht houdt op de naleving, door de distributienetbeheerder, van diens verplichtingen en de algemene voorwaarden goedkeurt waarin de in het geding zijnde bepalingen zijn vervat; zij keurt de door de distributienetbeheerder vastgestelde reglementen en

standaardovereenkomsten voor aansluiting en toegang goed. De twee regelingen bieden een identieke bescherming gelet op de controle ten aanzien van de bedingen van de algemene voorwaarden van de overeenkomsten. De controle van de CWaPE is zelfs groter, aangezien zij de algemene voorwaarden moet goedkeuren. Door af te wijken van de bescherming geboden bij de wet van 6 april 2010 verlagen de in het geding zijnde bepalingen dus geenszins het niveau van bescherming van de eindafnemer. De eindafnemer en de consument maken dus niet het voorwerp uit van een verschil in behandeling.

- B -

B.1.1. De artikelen *25bis* tot *25septies* van het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, waarop de twee prejudiciële vragen betrekking hebben, bepalen :

« Art. *25bis*. § 1. Elke niet geplande stroomonderbreking die langer duurt dan zes opeenvolgende uren en die ontstaan is op een distributienet of een plaatselijk transmissienet geeft aanleiding tot een vergoeding ten laste van de netbeheerder door wie de onderbreking of het aanblijven daarvan zijn opgetreden, ten voordele van de eindafnemer die aangesloten is op het distributienet.

Die vergoeding is niet verschuldigd als de stroomonderbreking en het aanhouden daarvan gedurende meer dan zes opeenvolgende uren veroorzaakt werden door een geval van overmacht.

§ 2. Om in aanmerking te komen voor de vergoeding bedoeld in paragraaf 1, dient de betrokken eindafnemer via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel een aanvraag in bij de netbeheerder waarbij hij is aangesloten. Die aanvraag moet binnen de dertig kalenderdagen volgend op het optreden van de stroomonderbreking aan de netbeheerder gericht worden. De afnemer vermeldt daarin de gegevens die nodig zijn voor de behandeling van zijn aanvraag.

Om de aanvraag van de betrokken afnemers te vergemakkelijken, stelt de netbeheerder aan de eindafnemers een formulier ter beschikking voor de aanvraag van de vergoeding, dat werd goedgekeurd door de CWaPE. Dat formulier is met name beschikbaar op de internetsite van de netbeheerder.

De vergoeding is vastgesteld op 100 euro voor elke onderbreking van meer dan zes uren.

De aansluitingscontracten kunnen een hoger bedrag voorzien.

§ 3. Binnen de dertig dagen volgend op de datum van het aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel zoals bedoeld in § 2, wordt de vergoeding gestort op de bankrekening van de eindafnemer door de netbeheerder bij wie de eindafnemer is aangesloten. Die netbeheerder wordt in de rechten van de eindafnemer gesteld ten opzichte van de netbeheerder door wiens toedoen de onderbreking of het aanhouden daarvan zijn opgetreden. Deze laatste vergoedt de netbeheerder die de eindafnemer heeft vergoed binnen de dertig kalenderdagen volgend op de aanvraag die aan hem werd gericht.

Als de stroomonderbreking en het aanhouden daarvan veroorzaakt werden door twee verschillende netbeheerders, wordt tussen beiden een solidariteit gecreëerd voor de betaling van de vergoeding, waarvan de kosten tussen beiden in gelijke delen worden verdeeld.

§ 4. In geval van betwisting over de duur en de oorsprong van de stroomonderbreking en het aanhouden daarvan brengt de CWaPE daarover een advies uit binnen de dertig kalenderdagen, op vraag van de meest gerede partij.

Art. 25ter. § 1. Elke niet elektriciteitsvoorziening die een schending vormt van dit decreet of van de uitvoeringsbesluiten daarvan ingevolge een administratieve vergissing die begaan werd door de distributienetbeheerder, verplicht die beheerder om aan de eindafnemer een forfaitaire dagvergoeding te betalen van 125 euro tot de herstelling van de voeding, met een maximum van 1875 euro. De kosten van de sluiting en de herstelling van de voeding worden eveneens gedragen door de netbeheerder, en kunnen niet worden doorberekend aan de eindafnemer.

Buiten het geval bedoeld in lid 1 heeft elke eindafnemer bovendien recht op een maandelijkse forfaitaire vergoeding van 100 euro ten laste van de distributienetbeheerder, aangezien die niet op een correcte wijze gevolg heeft gegeven aan een aanvraag tot verandering van leverancier door een leverancier op vraag van de eindafnemer, kan het contract gesloten met de nieuwe leverancier niet effectief in werking treden op de door de partijen overeengekomen datum.

§ 2. De eindafnemer richt de vergoedingsaanvraag tot de netbeheerder bij wie hij is aangesloten, via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel, binnen de dertig kalenderdagen volgend op het optreden van de niet stroomvoorziening of op de kennisname door de eindafnemer van de vergissing in de procedure betreffende de verandering van leverancier. De eindafnemer vermeldt daarop de gegevens die nodig zijn voor de behandeling van zijn aanvraag. Om de aanvraag van de betrokken afnemers te vergemakkelijken, stelt de netbeheerder aan de eindafnemers een formulier ter beschikking voor de aanvraag van de vergoeding, dat werd goedgekeurd door de CWaPE. Dat formulier is met name beschikbaar op de internetsite van de netbeheerder.

De netbeheerder vergoedt de afnemer binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van de vergoedingsaanvraag.

Als de netbeheerder meent dat de niet stroomvoorziening of de vergissing in de procedure betreffende de verandering van leverancier het gevolg is van een vergissing van een leverancier, meldt hij dat aan de afnemer binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van de vergoedingsaanvraag, en richt hij de aanvraag, binnen dezelfde termijn, rechtstreeks tot die leverancier.

De leverancier is verplicht om de vergoedingsaanvraag te behandelen en, desgevallend, de vergoeding te storten binnen dezelfde termijnen als die welke van toepassing zijn op de netbeheerder.

§ 3. Bij ontstentenis van een antwoord van de netbeheerder of van de leverancier binnen de vereiste termijnen, of in geval van een weigering van de vergoeding, kan de afnemer zich richten tot de Gewestelijke Bemiddelingsdienst zoals bedoeld in artikel 48. Die klacht wordt maximum drie maanden na de verzendingsdatum van de vergoedingsaanvraag ingediend.

Opdat de aanvraag ontvankelijk zou zijn, moet de aanvrager het schriftelijke bewijs leveren dat hij vooraf zonder succes heeft geprobeerd om de betaling van de vergoeding rechtstreeks te bekomen bij de netbeheerder en de leverancier.

De Gewestelijke Bemiddelingsdienst behandelt het dossier. Als die meent dat de vergoedingsaanvraag gegrond is, stelt deze binnen de dertig kalenderdagen een adviesvoorstel op dat deze via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel aan de netbeheerder bekendmaakt. Deze laatste beschikt over vijftien kalenderdagen volgend op de ontvangst van de kennisgeving om zijn bemerkingen te formuleren die hij via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel aan de Gewestelijke Bemiddelingsdienst richt. Als deze vaststelt dat de niet voorziening of de vergissing in de procedure betreffende de verandering van leverancier het gevolg is van een vergissing van een leverancier, geeft hij aan die leverancier kennis van het adviesvoorstel, overeenkomstig artikel 31*bis*, § 2, lid 1. Hij brengt de eindafnemer daarvan op de hoogte.

Binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van de bemerkingen van de netbeheerder of van de leverancier wordt het definitieve advies van de Gewestelijke Bemiddelingsdienst via een aangetekend schrijven bekendgemaakt aan de netbeheerder, aan de eindafnemer en aan de betrokken leveranciers. Indien de netbeheerder of de leverancier geen bemerkingen meedeelt binnen de 50 kalenderdagen na de kennisgeving van het voorstel van advies bedoeld in het vorige lid, wordt het definitieve advies van de Gewestelijke Bemiddelingsdienst onverwijld via aangetekend schrijven bekendgemaakt aan de betrokken netbeheerder, eindafnemer en leverancier. In de mate van het mogelijke vermeldt het advies duidelijk wie, van de netbeheerder tot de leverancier, verantwoordelijk is voor de niet voorziening van elektriciteit.

Als de persoon die door de Gewestelijke Bemiddelingsdienst werd aangewezen als verantwoordelijke, zonder gegronde reden afziet van de verschuldigde betaling aan de eindafnemer binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van het definitief advies, kan de CWaPE hem gelasten om over te gaan tot die betaling. De artikelen 53 en volgende zijn van toepassing.

Art. 25*quater*. § 1. Elke eindafnemer heeft recht op een forfaitaire dagvergoeding ten laste van de netbeheerder als deze de effectieve aansluiting niet heeft gerealiseerd binnen de volgende termijnen :

1° voor de aansluiting van de residentiële afnemers, binnen een termijn van dertig kalenderdagen volgend op het schriftelijk akkoord van de afnemer met het aanbod van de netbeheerder betreffende de aansluiting. De netbeheerder kan daarbij niet optreden voordat hij de verschillende vergunningen en vereiste toelatingen heeft bekomen;

2° voor de andere laagspanningsafnemers, binnen de termijn vermeld in het schrijven dat door de netbeheerder aan de afnemer werd gericht, en waarin de technische en financiële voorwaarden van de aansluiting worden vermeld. Die termijn begint te lopen vanaf het schriftelijk akkoord van de afnemer. De netbeheerder kan daarbij niet optreden voordat hij de verschillende vergunningen en vereiste toelatingen heeft bekomen;

3° voor de hoogspanningsafnemers, binnen de termijn vermeld in het aansluitingscontract.

De verschuldigde dagvergoeding bedraagt 25 euro voor de residentiële afnemers, 50 euro voor de andere laagspanningsafnemers en 100 euro voor de hoogspanningsafnemers.

§ 2. De eindafnemer richt de vergoedingsaanvraag tot de netbeheerder bij wie hij is aangesloten, via een aangetekend schrijven, binnen de dertig kalenderdagen volgend op de overschrijding van de termijnen bedoeld in § 1. De eindafnemer vermeldt daarin de gegevens die nodig zijn voor de behandeling van zijn aanvraag. Om de aanvraag van de betrokken afnemers te vergemakkelijken, stelt de netbeheerder aan de eindafnemers een formulier ter beschikking voor de vergoedingsaanvraag, dat werd goedgekeurd door de CWaPE. Dat formulier is met name beschikbaar op de internetsite van de netbeheerder.

De netbeheerder vergoedt de afnemer binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van de vergoedingsaanvraag.

§ 3. Bij ontstentenis van een antwoord van de netbeheerder of van de leverancier binnen de vereisten termijnen, of in geval van weigering van de vergoeding, kan de afnemer zich richten tot de Gewestelijke Bemiddelingsdienst zoals bedoeld in artikel 48. Die klacht wordt maximum drie maanden na de verzendingsdatum van de vergoedingsaanvraag ingediend.

Opdat de aanvraag ontvankelijk zou zijn, moet de aanvrager het schriftelijke bewijs leveren dat hij vooraf zonder succes heeft geprobeerd om de betaling van de vergoeding rechtstreeks te bekomen bij de netbeheerder en de leverancier.

De Gewestelijke Bemiddelingsdienst behandelt het dossier. Als die meent dat de vergoedingsaanvraag gegrond is, stelt deze binnen de dertig kalenderdagen een adviesvoorstel op dat deze via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel aan de netbeheerder bekendmaakt. Deze laatste beschikt over vijftien kalenderdagen volgend op de ontvangst van de kennisgeving om zijn bemerkingen te formuleren die hij richt aan de Gewestelijke Bemiddelingsdienst via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel.

Binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van de opmerkingen van de netbeheerder wordt het definitieve advies van de Gewestelijke Bemiddelingsdienst via aangetekende schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel bekendgemaakt aan de netbeheerder en aan de eindafnemer. Indien de netbeheerder geen bemerkingen meedeelt binnen de 50 kalenderdagen na de kennisgeving van het voorstel van advies bedoeld in het vorige lid, wordt het definitieve advies van de Gewestelijke Bemiddelingsdienst onverwijld via aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel bekendgemaakt aan de netbeheerder en de eindafnemer.

Als het definitief advies besluit tot de noodzaak, voor de netbeheerder, om de eindafnemer te vergoeden, maar de eindafnemer zonder gegronde reden afziet van de verschuldigde betaling aan de eindafnemer binnen de dertig kalenderdagen volgend op de ontvangst van het definitief advies, kan de CWaPE hem gelasten om over te gaan tot die betaling. De artikelen 53 en volgende zijn van toepassing.

[§ 4. In dringende gevallen kan de eindafnemer van de CWaPE vorderen dat zij de distributienetbeheerder beveelt om de effectieve aansluiting binnen de door haar bepaalde termijn uit te voeren. Indien de netbeheerder die nieuwe termijn niet naleeft, stelt de netbeheerder zich bloot aan een administratieve geldboete met toepassing van de artikelen 53 en volgende.]

Art. 25*quinquies*. Onverminderd gunstigere contractbepalingen voor de eindafnemer, maakt elke rechtstreekse schade, lichamelijk of materieel, geleden door de eindafnemer die aangesloten is op het distributienet, ingevolge de onderbreking, de niet conformiteit of de onregelmatigheid van de stroomvoorziening, het voorwerp uit van een schadevergoeding door de verantwoordelijke distributienetbeheerder of plaatselijke transmissienetbeheerder, volgens de modaliteiten voorzien in deze subsectie.

De vergoedingsverplichting is uitgesloten in geval van overmacht. Ze is ook niet van toepassing als de stroomonderbreking aan de oorsprong van de schade gepland was of het gevolg is van een administratieve vergissing.

De rechtstreekse lichamelijke schade wordt integraal vergoed.

De vergoeding van de rechtstreekse materiële schade is geplafonneerd, per schadeverwekkende gebeurtenis, op 2.000.000 euro voor het geheel van de schadegevallen. Als het totale bedrag van de schadevergoedingen dat plafond overschrijdt, is de schadevergoeding die verschuldigd is aan elke eindafnemer beperkt tot dat bedrag.

Voor de vergoeding van de rechtstreekse materiële schade geldt eveneens een franchise van 100 euro per schadegeval.

De toepassing van het plafond van de schadevergoeding en van de individuele franchise is uitgesloten in geval van een zware fout van de netbeheerder.

Art. 25*sexies*. § 1. De eindafnemer die het slachtoffer is van schade zoals gedefinieerd in het vorige artikel, geeft het schadegeval aan via een aangetekend schrijven of door elk door de regering conform verklaard middel aan de netbeheerder bij wie hij is aangesloten, uiterlijk binnen de negentig kalenderdagen volgend op het optreden van de schadeverwekkende gebeurtenis of, tenminste, te rekenen vanaf de kennisgeving van het schadegeval als de eindafnemer daar nadien kennis heeft van genomen, zonder dat de aangifte van het schadegeval meer dan zes maanden na het optreden van de schadeverwekkende gebeurtenis kan plaatsvinden. Om de aanvraag van de betrokken afnemers te vergemakkelijken, stelt de netbeheerder aan de eindafnemers een formulier ter beschikking voor de vergoedingsaanvraag, dat werd goedgekeurd door de CWaPE. Dat formulier is met name beschikbaar op de internetsite van de netbeheerder.

Als de eindafnemer binnen de termijn bedoeld in het vorig lid de aangifte van het schadegeval verkeerdelijk aan zijn leverancier heeft gericht, wordt die aangifte geacht gericht te zijn geweest binnen de vereiste termijn. De leverancier maakt de aangifte van het schadegeval onverwijld over aan de netbeheerder.

§ 2. De benadeelde eindafnemer voegt bij de aangifte van het schadegeval elk stuk en elk document dat het mogelijk maakt om de waarheid over het schadegeval vast te stellen alsook de geleden schade.

§ 3. De netbeheerder meldt ontvangst van de aangifte van het schadegeval binnen de vijftien kalenderdagen volgend op het aangetekend schrijven bedoeld in § 1.

Binnen de zestig kalenderdagen volgend op de verzending van het ontvangstbewijs informeert hij de eindafnemer over het vervolg dat deze zal geven aan de aangifte van het schadegeval.

Als blijkt dat de schadeverwekkende gebeurtenis zijn oorsprong niet vindt op zijn net, deelt de netbeheerder dat mee aan de eindafnemer binnen dezelfde termijn, en maakt hij de aangifte over aan de netbeheerder die aan de oorsprong ligt, naargelang van het geval, van de stroomonderbreking, de niet conformiteit of de onregelmatigheid van de stroomvoorziening. Deze laatste conformeert zich aan de procedure beschreven in deze paragraaf.

Desgevallend vergoedt de netbeheerder de benadeelde eindafnemer binnen de zes maanden volgend op de uiterlijke datum voor de kennisgeving van een aangifte van een schadegeval.

In geval van betwisting over de aard van de fout spreekt de CWaPE een advies uit binnen de zestig kalenderdagen, op vraag van de meest gereede partij. Die adviesprocedure schort de termijnen voorzien in het vorig lid niet op.

Art. 25septies. § 1. De bepalingen van de subsecties I tot III [namelijk de artikelen 25bis tot 25sexies] verhinderen de toepassing van andere wettelijke bepalingen niet die het mogelijk maken om de verantwoordelijkheid van de netbeheerder in vraag te stellen. De gezamenlijke toepassing van verschillende verantwoordelijkheidsstelsels kan in ieder geval niet leiden tot een schadevergoeding van de eindafnemer die groter is dan de integrale herstelling van het geleden nadeel.

§ 2. De netbeheerders stellen alle vormen van financiële waarborg samen die hen de mogelijkheid bieden om de schadevergoedingen bedoeld in de artikelen 25bis tot 25quinquies te verzekeren. De kosten die verbonden zijn met de samenstelling van de waarborg om de schadevergoedingen te verzekeren in geval van een zware fout, moeten duidelijk onderscheiden worden in de rekeningen van de netbeheerders en mogen niet opgenomen worden in de tarieven van de netbeheerders overeenkomstig artikel 34, 2° g).

Vóór 31 maart van elk jaar verstrekken de netbeheerders aan de CWaPE het bewijs van het bestaan van zo'n financiële waarborg.

§ 3. De bedragen bepaald in de artikelen *25bis* tot *25quinquies* worden jaarlijks van rechtswege geïndexeerd door die te vermenigvuldigen met het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de maand juni van het jaar n-1 en die te delen door het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand juni 2008.

§ 4. De artikelen *25bis* tot *25septies* worden integraal opgenomen in de reglementen en aansluitingscontracten die van toepassing zijn op de afnemers die aangesloten zijn op het distributienet.

§ 5. Vóór 31 maart van elk jaar richten de netbeheerders aan de CWaPE een rapport waarin melding wordt gemaakt van het aantal vergoedingsaanvragen die gebaseerd zijn op de artikelen *25bis* tot *25quinquies* en die ontvangen werden tijdens het voorbije jaar, alsook het vervolg dat daaraan werd gegeven.

De CWaPE maakt daartoe een modelrapport op.

Voor de distributienetbeheerder wordt het in lid 1 bedoelde rapport gericht aan elke gemeenteraad van de gemeenten op het grondgebied waarvan deze actief is.

Minstens één maal per jaar plaatst de raad van bestuur van de netbeheerder op de agenda van zijn beraadslagingen de discussie over een bijgewerkt rapport betreffende het aantal vergoedingsaanvragen die gegrond zijn op de artikelen *25bis* tot *25quinquies*, alsook het vervolg dat daaraan werd gegeven ».

B.1.2. De twee aan het Hof gerichte prejudiciële vragen verwijzen naar de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming. De cvba « Tecteo », appellante voor de verwijzende rechter, voert voor die rechter, alsook voor het Hof, aan dat die wet niet op haar van toepassing is, omdat haar activiteit als distributienetbeheerder een wettelijke opdracht van algemeen belang is die zich ertegen verzet dat de publiekrechtelijke rechtspersoon die zij is, wordt beschouwd als een onderneming die is onderworpen aan het toepassingsgebied van de wet van 6 april 2010.

B.1.3. Uit de bewoordingen van de eerste prejudiciële vraag blijkt dat de verwijzende rechter van oordeel is dat de eindafnemer die door het in het geding zijnde decreet wordt beoogd, de bij de wet van 6 april 2010 beoogde consument « omvat »; in de motivering van het verwijzingsarrest wordt overigens aangegeven dat de appellante een onderneming is in de zin van die wet.

B.1.4. Het staat niet aan de partijen de interpretatie van de bepalingen te betwisten die de rechter in aanmerking neemt wanneer hij aan het Hof een prejudiciële vraag stelt, waarbij het Hof van die interpretatie alleen zou kunnen afwijken indien die kennelijk onredelijk is.

In dat opzicht is het weliswaar juist dat in de parlementaire voorbereiding van de wet van 6 april 2010 erop wordt gewezen :

« Overheidsinstellingen zijn ondernemingen voor wat betreft hun activiteiten die buiten hun wettelijke taak van algemeen belang vallen. Wanneer de betrokken activiteit behoort tot de essentiële taken van de publieke overheid, met name de uitoefening van bevoegdheden die typisch degene zijn van een publieke overheid, dan handelt de overheidsinstelling niet als een onderneming. Gaat het daarentegen om een economische activiteit die niet noodzakelijk moet worden verzorgd door de overheid, dan handelt de overheidsinstelling wel als een onderneming. Om uit te maken of een overheidsinstelling optreedt als ‘ onderneming ’, zal het bijgevolg nodig zijn de door haar verrichte activiteiten van geval tot geval te onderzoeken » (*Parl. St.*, Kamer, 2009-2010, DOC 52-2340/001, p. 37).

B.1.5. Te dezen en rekening houdend met de optie van de lidstaten van de Europese Unie om de energiemarkt te liberaliseren, kan worden aangenomen dat de activiteit van distributienetbeheerder niet bestaat in de uitoefening van prerogatieven die typische prerogatieven van het openbaar gezag zonder een economisch karakter zouden zijn (zie HvJ, 19 januari 1994, C-364/92, *SAT Fluggesellschaft mbH en Eurocontrol*) en dat die derhalve onderworpen is aan de wet van 6 april 2010. Het gegeven dat de distributienetbeheerder zou beschikken over een « natuurlijk monopolie » als gevolg van de moeilijkheden waartoe een toename van het aantal netten in feite zou leiden en dat de eindafnemer, krachtens het in het geding zijnde decreet, zijn distributienetbeheerder niet kan kiezen, kan niet tot een andere conclusie leiden.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

B.2. Aan het Hof is de vraag gesteld of de in het geding zijnde bepalingen in overeenstemming zijn met artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, waarvan het vierde lid, 2°, aan de federale overheid de bevoegdheid voorbehoudt om « algemene regels vast te stellen inzake [...] de bescherming van de verbruiker ».

B.3. Het voormelde decreet van 12 april 2001 heeft de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt geregeld teneinde tegelijkertijd rekening te houden met de bescherming van het leefmilieu en met de sociale en de economische aspecten van de

elektriciteitsvoorziening (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2000-2001, nr. 177/1, p. 8). De in het geding zijnde bepalingen zijn daarin ingevoegd bij een decreet van 17 juli 2008, waarvan het « voornaamste beginsel [bestaat in] de verdediging van de belangen van de consument » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2007-2008, nr. 813/1, p. 3; in dezelfde zin, *ibid.*, pp. 7 en 8, en nr. 813/13, pp. 3 en 4). Daartoe voorzien de artikelen 25*bis* tot 25*sexies* in een vergoeding voor de afnemers die het slachtoffer zijn van een langdurige stroomonderbreking (artikel 25*bis*), een administratieve vergissing (van de netbeheerder of van de leverancier), een niet-tijdige aansluiting (artikelen 25*ter* en 25*quater*) of schade veroorzaakt door de onderbreking, de niet-conformiteit of de onregelmatigheid van de elektriciteitsvoorziening (artikelen 25*quinquies* en 25*sexies*); artikel 25*septies* bevat bepalingen die gemeenschappelijk zijn voor de voorgaande artikelen krachtens welke, met name, die vergoedingsmechanismen niet de toepassing beletten van andere wetsbepalingen die het mogelijk maken de netbeheerder aansprakelijk te stellen, zoals artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2007-2008, nr. 813/1, pp. 28 tot 31).

B.4. Het bevoegdheidsvoorbehoud ten aanzien van de federale overheid inzake de bescherming van de consument is vervat in artikel 6, § 1, VI, vierde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen teneinde de uitvoering te verzekeren van de beginselen die zijn opgenomen in het derde lid van dezelfde bepaling, dat luidt :

« In economische aangelegenheden oefenen de Gewesten hun bevoegdheden uit met inachtneming van de beginselen van het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen en van de vrijheid van handel en nijverheid, alsook met inachtneming van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals vastgesteld door of krachtens de wet, en door of krachtens de internationale verdragen ».

In de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt in dat opzicht aangegeven :

« De vrijwaring van de economische unie en de monetaire eenheid gebeurt eveneens door naleving van de normen inzake de overheidsopdrachten, de bescherming van de verbruiker, de bedrijfsorganisatie en de maxima inzake economische expansiehulp aan ondernemingen. Deze normen blijven tot de bevoegdheid van de nationale overheid behoren. In deze

aangelegenheden heeft de nationale overheid de bevoegdheid om de grote principes vast te leggen in organieke regels (het algemeen kader). Zowel de nationale overheid als de Gewesten zijn gehouden het aldus vastgestelde algemeen normatief kader te eerbiedigen. Nochtans kunnen de Gewesten dit vervolledigen, ook via normatieve weg, teneinde een beleid te voeren aangepast aan hun behoeften voor zover ze niet strijdig zijn met het normatief kader bepaald door de nationale overheid.

[...]

- met ‘ de bescherming van de verbruiker ’ worden de minimanormen bedoeld inzake veiligheid en kwaliteit van produkten en diensten; » (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, p. 10).

B.5. De federale overheid is ertoe gemachtigd de algemene regels inzake consumentenbescherming vast te stellen. Uit de in B.4 aangegeven elementen blijkt evenwel dat de bijzondere wetgever aan de gewesten de mogelijkheid heeft willen bieden om de aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen, te onderwerpen aan extra kwalitatieve voorwaarden inzake consumentenbescherming, met inachtneming van de economische beginselen vervat in artikel 6, § 1, VI, derde lid.

B.6. De in het geding zijnde bepalingen kunnen in die zin worden opgevat dat zij dergelijke extra kwalitatieve voorwaarden vaststellen ten opzichte van de bepalingen die de federale wetgever heeft opgenomen in de voormelde wet van 6 april 2010, in het bijzonder het verbod op onrechtmatige bedingen bepaald in artikel 74, 6°, 9°, 13° en 30°, waaraan in de motivering van het verwijzingsarrest wordt gerefereerd. Immers, naast het feit dat het in het geding zijnde decreet, door de rechtspersonen onder de consumenten op te nemen, een ruimer toepassingsgebied heeft dan de wet van 6 april 2010, verhinderen de bepalingen ervan niet de toepassing van de bepalingen van die wet, die van haar kant bedoeld is om inzake energie te worden toegepast (*Parl. St.*, Kamer, 2009-2010, DOC 52-2340/001, p. 84, en DOC 52-2340/005, p. 26) : zij bieden aan de netbeheerder noch het recht om op eenzijdige wijze te bepalen of de elektriciteitsvoorziening conform de overeenkomst is, noch het recht om de consument op te leggen zijn verplichtingen uit te voeren, terwijl hij zou nalaten de zijne uit te voeren, noch het recht zich te bevrijden van zijn aansprakelijkheid door zijn opzet, grove schuld of elke niet-uitvoering van een belangrijke verplichting van de overeenkomst. De bepalingen van het in het geding zijnde decreet verhinderen evenmin, krachtens artikel 25^{septies} van het decreet zelf, de toepassing van andere wetsbepalingen die het de consument mogelijk maken de netbeheerder aansprakelijk te stellen.

B.7. De artikelen 25*bis* tot 25*septies* van het in het geding zijnde decreet zijn in overeenstemming met artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zodat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

B.8. De in het geding zijnde bepalingen zouden een verschil in behandeling invoeren onder de consumenten naargelang zij een overeenkomst zouden hebben aangegaan met een bij die bepalingen beoogde netbeheerder dan wel met een andere onderneming : alleen de tweede categorie zou het verbod op onrechtmatige bedingen vervat in de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010 kunnen aanvoeren.

B.9. In tegenstelling tot wat de Waalse Regering aanvoert, vormen de in B.8 vermelde categorieën van personen vergelijkbare categorieën aangezien het in beide gevallen gaat om consumenten die een bescherming willen genieten die de wet hun biedt in hun betrekkingen met een medecontractant.

B.10. Aangezien de wet van 6 april 2010 inzake energie moet worden toegepast, zoals aangegeven in B.6, is het niet verantwoord dat de consumenten die een overeenkomst zouden sluiten met een netbeheerder die in het in het geding zijnde decreet wordt beoogd, het verbod op onrechtmatige bedingen bepaald in de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010 niet zouden kunnen genieten.

B.11. Indien zij in die zin worden geïnterpreteerd, zijn de in het geding zijnde bepalingen discriminerend en dient de prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

B.12. Het Hof stelt evenwel vast dat een andere interpretatie mogelijk is. Zelfs los van het feit dat geen enkele van de bepalingen van het in het geding zijnde decreet een onrechtmatig beding vormt zoals bedoeld in artikel 74, 6°, 9°, 13° en 30°, van de wet van

6 april 2010 waaraan het verwijzingsarrest refereert, blijkt uit het antwoord op de eerste prejudiciële vraag dat de bepalingen van dat decreet de bij de wet van 6 april 2010 ingevoerde algemene regeling inzake consumentenbescherming aanvullen door, in de daarbij bepaalde gevallen, te voorzien in een vergoeding voor de consumenten die het slachtoffer zijn van nalatigheden die de netbeheerders kunnen worden verweten. Er dient bijgevolg niet te worden aangenomen dat de consumenten het bij de voormelde wet bepaalde verbod op onrechtmatige bedingen niet zouden kunnen aanvoeren, terwijl, integendeel, de in het geding zijnde bepalingen in het decreet van 12 april 2001 precies zijn ingevoegd om de consument te beschermen, zoals is aangegeven in B.3.

B.13. In die interpretatie zijn de in het geding zijnde bepalingen niet discriminerend en dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- De artikelen *25bis* tot *25septies* van het decreet van het Waalse Gewest van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt schenden artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen niet.

- In die zin geïnterpreteerd dat zij de consument die een overeenkomst zou sluiten met een in het voormelde decreet van 12 april 2001 beoogde netbeheerder, verbieden om het in de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming bepaalde verbod op onrechtmatige bedingen te genieten, schenden dezelfde bepalingen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- In die zin geïnterpreteerd dat zij de consument die een overeenkomst zou sluiten met een in het voormelde decreet van 12 april 2001 beoogde netbeheerder, niet verbieden om het in de artikelen 74 en volgende van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming bepaalde verbod op onrechtmatige bedingen te genieten, schenden dezelfde bepalingen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 9 juli 2013.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

R. Henneuse